

nummer 1
2020

PRONK

Verwantenmagazine
van Cosis

**Cosis servicegroep
bij FC Groningen**

De Resaikelfabriek

**Geraldien en haar
hulphond**

Wet Zorg en Dwang
in praktijk

**Ervarings-
deskundigheid
LVB**

**Op pad met
Albert Scholte**

Koffie met...

Niek, Els en Joop van der Pol

“Samen de kwaliteit van leven in stand houden”

Tegen het centrum van Rolde woont Niek van der Pol met zijn ouders Els en Joop. De zeer ruime lichte woning is een voormalig kantoor waar Joop het beroep van Omgevingsvormgever uitoefende. Els was verpleegkundige in het Martini-ziekenhuis in Groningen. “Niek is ons enig kind en we kunnen wel zeggen dat we ons leven voor een groot deel om hem heen ingericht hebben”, aldus Joop. “Het ging in het verleden niet altijd even vanzelfsprekend op de scholen en de voorzieningen waar Niek naartoe ging. Niek is autistisch en het heeft erg lang geduurd voor er een instantie was die dat volledig en op maat voor Niek erkende. Momenteel werkt hij bij Cosis en dat bevalt uitstekend.” Niek: “Ik ben koerier voor kunstatelier de Ruimte, de Deel in Assen en het Servicebureau. Ik doe ook

boodschappen voor de voorzieningen en breng de vuile en schone was naar en van de Deel. Op het Servicebureau is het mijn taak dat de printers allemaal voorzien zijn van voldoende printpapier. Het is een leuke baan en ik ontmoet veel verschillende mensen.”

Els: “En dat laatste vinden wij misschien wel het belangrijkste. We willen de wereld van Niek zo ruim mogelijk houden. Niek is een kind van het dorp. Iedereen kent hem. Ook hebben we drie buddy’s voor hem gezocht die betaald worden door een PGB. Deze mensen gaan met hem naar het theater en musea. Zo blijft Niek onder de mensen, iets waar hij zelf niet zo snel het initiatief toe zou nemen.” Joop: “Daarnaast vinden we het belangrijk dat Niek intellectueel

uitgedaagd wordt. Hij moet uitdagende dagbesteding en werk hebben. Dat houdt hem alert.” Niek: “Ik vind het erg leuk om stambomen uit te zoeken van mensen die mij daar om vragen. Ik heb dat al voor veel mensen gedaan en weet inmiddels behoorlijk goed hoe ik online aan alle informatie moet komen. Ik ben heel handig met de computer, vind het leuk om er mee te werken en op deze manier de mensen een plezier te doen.” Joop en Els: “Wat we belangrijk vinden is dat we gezamenlijk de kwaliteit van leven van Niek in stand houden, dat hij niet in een isolement raakt. Zoals het nu allemaal gaat, thuis en bij Cosis, is het heel erg fijn. Dit handhaven voelt het beste.”

Foto: Niek van der Pol

Inhoud

- 2 Koffie met... **Niek, Els en Joop van der Pol**
- 4 Cosis servicegroep bij FC Groningen
- 7 **Nieuws!**
- 8 #met zorg gemaakt
- 9 COLUMN: Loslaten – Kijk lees luister
- 10 Drie betrokkenen aan het woord
Bedoeling in Beeld
- 11 SPRAKELOOS
- 12 **De Resaikelfabriek**
- 14 Geraldien en haar hulphond
- 15 **Nieuws!**
- 16 Wet Zorg en Dwang in praktijk
- 18 **Ervaringsdeskundigheid LVB**
- 19 SPRAKELOOS
- 20 **Op pad met...** Albert Scholte
- 22 **Nieuws!**
- 23 TWEETS – LEES VERDER – KLACHTEN – COLOFON
- 24 **Pronkt** Jolieke maakt vrolijke kunst

8

#metzorggemaakt

14

Geraldien en haar hulphond

20

Op pad met... Albert Scholte

Cosis servicegroep bij FC Groningen

'Iedereen wil wel werken in de Euroborg'

Onder de hoofdtribune van de Euroborg, het geweldige stadion van FC Groningen, is de werkruimte van de Cosis Groep FC Groningen. Vijftien voetbalfans werken elke dag op een plek waar er wel honderd zouden willen werken. Want wie wil er niet elke dag bij zijn of haar favoriete voetbalclub rondlopen?

Het is de dag na FC Groningen-Sparta, een wedstrijd die door de FC gelukkig met 2-0 is gewonnen. Dat is beter voor de sfeer in de werkruimte op de maandagochtend. Want er werken bijna uitsluitend 'diehard' FC fans bij Cosis FC Groningen. Mirijam Vinke en Christian Hofstee werken er als begeleider. Mirijam: "Het is inderdaad geweldig om hier te werken. De sfeer is uitstekend en omdat je elkaar elke dag tegenkomt is het contact met alle personeel van FC Groningen ook uitstekend. De servicegroep is al sinds 2003 actief. Toen nog in het oude FC Groningen stadion Het Oosterpark. Daar zijn ze begonnen, eerst nog zonder eigen werkruimte, met eigenlijk hetzelfde werk als we nu nog doen. We doen voornamelijk opruimen en schoonmaakwerk. We maken de stoeltjes in het stadion schoon, vegen en dweilen de vloeren, legen de prul-

*foto links
Na alle thuiswedstrijden moeten de stoeltjes en tribunes weer schoongemaakt worden.*

lenbakken en verzorgen de trappenhuizen. En dat moet allemaal binnen veertien dagen schoon, want dan is meestal de volgende thuiswedstrijd. En als er twee weken achter elkaar thuis wordt gespeeld werken we gewoon dubbel zo hard."

Goed ingewerkt

De meeste van de FC Groningenmannen werken al jaren via NOVO en Cosis bij de club en zijn zeer zelfstandig. Ze weten allemaal hun wegen en hun taken wel binnen het stadion en kennen alle ins en outs. Sommigen vinden het ook leuk om rondleidingen te geven en kunnen dat heel goed. Mirijam: "Wat wel erg jammer is, is dat we de spelers bijna niet meer zien. Een tijdje geleden was het fitness honk van de selectie spelers naast onze werkruimte en kwamen de spelers vaak even binnen lopen en dat was

erg gezellig. Nu trainen de spelers op sportcomplex Corpus den Hoorn, een stuk verderop in de stad. We zouden het erg leuk vinden om ook daar aan de slag te gaan, maar dat lukt niet met vervoer en dat is erg jammer. Het ontmoeten van de spelers en de staf was wel een grote meerwaarde en zorgde ook voor veel dynamiek, al werd de boel ook wel eens erg op de kop gezet. Per wedstrijd kunnen we een aantal vrijkaarten krijgen, maar een paar jongens hebben gewoon een seizoenkaart. Eerlijk gezegd heb ik de schurft aan voetbal, maar dat is alleen maar goed. Ik word niet afgeleid door allerlei voetbalbijzaken. En de mannen houden me echt wel op de hoogte van de uitslagen."

Contacten met profvoetballers

Jeroen werkt al vanaf het allereerste begin bij FC Groningen: "Ik heb er

zelfs voor gezorgd dat we een van de grootste sponsors binnen hebben gehaald. We waren bij een bijeenkomst in het stadion en ik stond bij een groepje moppen te vertellen. De directeur van Essent stond daar ook bij en hij zei: "Als er zulke leuke mensen werken bij FC Groningen wil ik wel hoofdsponsor van de club worden." Robbert Klaver, de huidige commercieel directeur sprak me daar laatst nog op aan. Dat ik zeer waardevol voor de club ben. Ik mis de spelers ook wel. Ik ben wel eens voor de grap vastgebonden in de fitnessruimte door Zeefuik. En ook bekende spelers als Chery en Kappelhof kwamen soms de hele boel op de kop zetten. Mirijam zegt altijd tegen ons dat we geen schuine moppen of racistische moppen mogen vertellen,

maar als die spelers binnen kwamen deden ze niet anders. Spelers kwamen ook wel eens bij ons hun verjaardag vieren. Dan kwamen ze met taart binnen en dan was het groot feest. Team manager Theo Huizinga kwam aan het begin van het seizoen nog wel eens oude shirts en trainingspakken uitdelen. Dan was het een run op de spullen van de beroemdste spelers. Een van de aller beroemdste spelers is Luis Suarez die nu bij FC Barcelona speelt. Hij is wel eens bij mij thuis geweest. Hij woonde bij mij in de buurt en kwam een shirtje brengen. Toen hij bij mij binnen kwam zei hij dat mijn kamer groter was dan het huis van zijn moeder in Uruguay. Dat is wel een eer dat zo iemand gewoon bij mij voor de deur stond."

"De meesten werken al jaren bij de club en zijn zeer zelfstandig. Sommigen vinden het leuk om rondleidingen te geven en kunnen dat heel goed."

*foto boven
Ook het trappenhuis ondergaat een schoonmaakbeurt.*

NIEUWS!

Dutch Design Week Eindhoven

De cliënten die bij InspireMedia (WDL-locatie) werken verzorgen de vormgeving, fotografie, redactie, print- en mailingwerk voor verschillende opdrachtgevers.

De groep vormgevers kon dankzij een bijdrage van de Vrienden van Cosis naar de Dutch Design Week in Eindhoven. Wietske en Riaj, twee van de negen collega's waren erg enthousiast: "We hadden als doel om inspiratie op te doen. We doen bij InspireMedia voornamelijk aan vormgeving op papier en op de computer. Daar was bij de Dutch Design Beurs minder aandacht voor, maar inspiratie kun je op meerdere manieren opdoen. Je ziet veel kleuren en vormen en dat is ook toe te passen op onze werkwijze." Riaj: "Er was veel te zien op het gebied van technologie en veel ruimte voor hergebruik van materialen en milieutoepassingen. En natuurlijk leer je elkaar als groep op een andere manier kennen, dat is ook gewoon erg leuk."

Duofiets en fietsenshuur Troelstralaan

De bewoners en het personeel van woonvoorziening de Troelstralaan in Assen wilden heel graag een duofiets. Vaak moesten ze voor afspraken naar de tandarts, het ziekenhuis of waar dan ook heen. Medewerkers mogen geen bewoners meenemen in de eigen auto en elke keer een taxi inhuren is duur en kost veel wachttijd. Met een duofiets heb je deze problemen niet.

Een duofiets is duurzaam en je bent samen in beweging, dus ook nog eens gezond. En je kan de fiets gebruiken voor boodschappen doen of leuke uitjes in het weekend. De Vrienden van Cosis vonden dit een goed en gezond idee en zeiden de financiering toe. Inmiddels is de fiets aangeschaft bij Bicycletteria van DAAT Drenthe. De locatie Troelstralaan heeft zelf in de buidel getast voor een fietsenshuurtje waar deze duofiets in kan. Als feestelijke aftrap voor het duofietsavontuur is er een klein openingsfeestje georganiseerd waarbij de duofiets werd gepresenteerd en het lintje van de fietsenshuur met een enorme houten schaar werd doorgeknipt. En nu maar kilometers maken.

Inloop Meppel verwelkomt Popronde

De Inloop van Cosis in Meppel heeft voor het derde jaar op rij haar deuren open gezet om het rondreizende muziekfestival De Popronde binnen te laten. Half horeca Meppel bood podia aan talentvolle muziekacts en de Inloop stond met de Small Town Bandits in het programma. De mooie lichte ruimte van de Inloop was gezellig vol met cliënten die eten en drinken verzorgden en bezoekers van allerlei pluimage.

De semi-akoestische band was erg goed en vond het prettig om te spelen voor een respectvol luisterpubliek. De Inloop heeft een mooie mogelijkheid aangegrepen om de samenleving naar binnen te krijgen en er daardoor een vanzelfsprekend een gastvrij onderdeel van te zijn.

#metzorggemaakt

Bij Cosis maken cliënten in de WDL-locaties dagelijks met passie, liefde en kwaliteit veel mooie en verkoopbare producten. Van uniek keramiek tot professioneel drukwerk. Van openhaardhout tot de zorgvuldige demontage van oude of defecte elektrische en huishoudelijke apparaten. Onze producten zijn #metzorggemaakt.

In deze Pronk zetten we graag de producten van de Konditorei uit Groningen 'in de etalage'. De Konditorei is een horeca-werkplek voor zo'n 30 cliënten. Ze bakken vers brood voor woonlocaties en WDL-locaties van Cosis. Op de banketafdeling worden taarten, gebakjes, koeken en cakes gebakken.

En natuurlijk horen bij de horeca de huishoudelijke werkzaamheden zoals de maaltijden en de afwas. Kom gerust eens proeven en kopen bij de Konditorei in de Stoeldraaiersstraat 52 in Groningen.

Op onze website *Over Cosis > Alles over Cosis > #metzorggemaakt* is een lijst opgenomen van onze andere #metzorggemaakt WDL-locaties.

U bent van harte welkom bij onze winkels en verkooppunten!

In deze Pronk leest u de bijdrage van Marja Oortwijn, moeder van twee kinderen.

Marja

Loslaten

Loslaten zo gemakkelijk gezegd, vooral door anderen. Als je een kindje krijgt mag je die eerst een hele tijd vasthouden, voordat de schooltijd begint. Tijdens de jonge jaren op school begint het al. Langzamerhand moet je ze los laten en dat is goed. Doordat we met onze dochter goed kunnen communiceren en duidelijk hebben gemaakt wat wel en niet goed aanvoelt, is het allemaal goed gegaan.

Toen kwam Rob, een kindje met Down Syndroom waarbij mijn eerste gedachte was: "oh jee, hij kan nooit voor zichzelf opkomen". Toen hij drie werd ging hij naar de peuterschool en met vier jaar naar de kleuterschool. Wat was dat een gereg! Constant vergaderingen en de communicatie met Rob en klasgenoten en leerkrachten was zeer moeizaam.

Na goed beraad ging Rob naar de ZMLK-school en dat was een enorme opluchting. Rob kon hier zijn wie hij was, en ik hoefde me nergens meer voor te verontschuldigen. Hier kon ik Rob met goed vertrouwen loslaten! Doordat we Rob een leuk sociaal leven wilden geven ging hij vaak bij familie logeren. Dat ging prima. We hebben twee keer logeergezinnen geprobeerd. Daar steek je heel veel tijd en energie in, vooral omdat Rob ook nog Coeliakie (een auto immuunziekte met ontstekingsreacties in de darmen die geactiveerd wordt door het eten van gluten) heeft. Beide gezinnen waren leuk, maar het ene stel ging scheiden en het andere stel ging verhuizen. Daarom zijn we met de logeergezinnen gestopt. Loslaten was hierin helaas geen optie meer. De wereld om ons heen vraagt steeds: "Woont Rob nog thuis?" Natuurlijk woont hij thuis zeg ik dan. Hij is een heerlijk kind en ondanks alle zorgen genieten wij enorm van hem. En ik moet eerlijk zijn dat ik het heel moeilijk vind om hem aan vreemden toe te vertrouwen.

Deze zomer hebben we Rob losgelaten en een grote stap gezet. Hij is met een reisgezelschap vijf dagen naar Euro Disney geweest. Het had veel voeten in de aarde omdat je het hele Coeliakie-verhaal moest uitleggen. Rob ging met een koffer vol glutenvrij eten op pad en hij kreeg een persoonlijke begeleider. Het vertrek ging goed, bij aankomst troffen wij zijn begeleidster en daar voelden mijn man en ik een goede klik .... Dit was echt loslaten en Rob stapte vol trots de bus in. Na vijf dagen haalden we hem weer op en Rob sprong uit de bus en rende naar ons toe, waarbij ik dacht: 'Nu laat ik je eerst niet meer los!!

KIJK LEES LUISTER

3 Kijktips

Atypical – een serie van drie seizoenen op Netflix over een jongen met autisme. Wanneer een tiener met een stoornis binnen het autismespectrum graag een vriendin wil, leidt zijn drang naar onafhankelijkheid tot zelfontdekking voor zijn hele familie.

Net ff anders – In deze zesdelige serie volgt presentator Marlijn Weerdenburg zes jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking. Ze hebben allemaal dezelfde droom: 'een zo normaal mogelijk leven leiden'. Vanaf dinsdag 7 januari, om 21.15 uur bij KRO-NCRV op NPO 3. In elke aflevering staat één persoon centraal. Met zijn zessen gaan ze aan de slag om te zorgen dat iedereen zijn/haar ontwikkeling doormaakt. Ze zijn een hechte vriendengroep geworden, want ze delen iets belangrijk. Ze zijn Net ff anders.

Down met Johnny – Nieuwe reeks uitzendingen *Down met Johnny* op SBS6 'Dromen komen uit' van woensdag 8 januari 20.30 uur. Terug te zien bij Gids.tv <https://www.gids.tv/programma/down-met-johnny>. Op 22 januari was Sandro die bij onze WDL-locaties Inspire-Media en FC Groningen werkt te zien. Hij verraste zijn ouders met een lied.

Bedoeling in Beeld

Bedoeling in Beeld is een van de cliënttevredenheidsmetingen die gedaan wordt binnen Cosis. Een interviewteam van medewerkers van Cosis, cliënten die interviews houden en een verwant, komen op uitnodiging van een team naar de locatie om bewoners en mee-werkers, en soms een paar verwanten, te interviewen over het reilen en zeilen op de locatie.

Hoe vinden ze dat het gaat? Hebben ze een klik met hun persoonlijk begeleider? Hoe is de sfeer in huis of op het werk? Voel je je veilig? Wordt er geluisterd naar goede ideeën die betrokkenen aandragen? Is er genoeg te doen voor je? Kennen ze op de locatie jouw voorkeuren, talenten en interesses?

Word je goed op de hoogte gehouden van alles wat er op de locatie gebeurt?

Allerlei vragen komen aan bod in deze gesprekken. De locatie mag zelf ook een onderzoeksvraag aandragen.

Eind vorig jaar is het *Bedoeling in Beeld* interviewteam bij woonlocatie 't Rak in Muntendam geweest. Een verslag daarvan is naar 't Rak gestuurd. Nu ligt de bal weer bij het team en de cliëntenraad van de locatie. Met de bevindingen, adviezen kunnen ze met elkaar in gesprek om te kijken of er dingen beter kunnen op locatie. De redactie van de *Pronk* heeft drie van de geïnterviewden gevraagd naar hun ervaring.

Ina Schreuder is als verwant betrokken bij 't Rak "Mijn aandeel was met name dat ik graag wilde aangeven dat we nog steeds moeten blijven werken aan het imago van 't Rak in het dorp Muntendam. Dat is in het recente verleden erg slecht geweest en daar is hard aan gewerkt, maar we zijn er nog niet. Er gebeuren hele mooie dingen en de tevredenheid keert terug. Daar mogen we best trots op zijn, maar we moeten wel alert blijven."

Ronald Huizinga is bewoner van 't Rak "Ik vond het erg leuk en interessant om mee te werken aan de interviews. Ik heb aangegeven dat ik een goede klik met mijn persoonlijk begeleider heb, maar dat dat niet voor alle bewoners geldt. Daar mag wel wat aandacht voor zijn. Ik zelf ben zeer tevreden, maar ik wil ook opkomen voor mijn medebewoners."

Roelie Cordes is als verwant betrokken bij 't Rak "Ik heb de interviews als zeer zinvol ervaren. Onze pleegzoon woont al vanaf zijn 18^e in 't Rak. We hebben het een en ander meegemaakt, zowel positief als negatief. Ik heb actief meegedaan aan een *Stek* project op de locatie. Daarin hebben we samen met de bewoners een plan van aanpak gemaakt en dat heeft erg goed gewerkt. Dat heb ik zeker aangegeven."

SPRAKELOOS

Brandweeroefening Tellinghof in Odoorn

Samen demonteren bij de Resaikelfabriek

Huishoudelijke apparaten over die het niet meer doen? De Resaikelfabriek in Groningen weet er wel raad mee. In hun pand aan de Energieweg worden diverse apparaten uit elkaar gehaald en per onderdeel gesorteerd om te kunnen recylen. Een hele klus waar je wel even je hoofd bij moet hebben.

Materiaal scheiden

Paul Meijerink, begeleider bij de Resaikelfabriek kan dit beamen. “Omdat we sinds maart 2019 Weelabax gecertificeerd zijn moeten we aan veel kwaliteitseisen voldoen. Het gewicht wat binnenkomt aan materiaal moet ook het pand weer verlaten maar dan wel gesorteerd per materiaal.” Om de groep hierbij te helpen werken ze met kleurkaarten. Hangt er een rode kaart op de bak dan mag je er nog niks uit halen. Hangt er een groene kaart op dan mag je los. In zo’n bak liggen verschillende apparaten die

uit elkaar gehaald kunnen worden. Denk aan laptops, koffiezetapparaten, tosti-ijzers, printers, stofzuigers of dvd-spelers. Elk onderdeel wordt apart gescheiden om aan de kwaliteitseisen te voldoen. “Het is belangrijk dat dit secuur gebeurt. Voldoen we niet meer aan de eisen dan krijgen we geen nieuw werk binnen. Daarom is het belangrijk dat we met elkaar kwaliteit leveren”, aldus Paul.

Collegialiteit

Dit klinkt allemaal heel streng. Maar als je Arnold moet geloven is de bereidheid elkaar te helpen zeer aanwezig. “We werken samen en als collega’s help je elkaar.” Arnold werkt al twee jaar bij de Resaikelfabriek en er is eigenlijk niks wat hij niet leuk vindt. Hij vindt het uit elkaar halen van dingen erg leuk. Vooral de wasmachine die hij heeft zien staan. “Maar dat mag jammer genoeg niet”, weet hij te vertellen. Arnold mag graag grote apparaten uit elkaar halen. “Ik vind het gewoon leuk hier. Er zijn veel verschillende apparaten die ik uit elkaar mag halen zoals radio’s en koffiezetapparaten. Maar ook kabels knippen, briketten in dozen doen of pallets slopen vind ik leuk.” Met een oude radio maak je Gerrie helemaal blij. Op de vraag wat hij het liefst demonteert is het antwoord duidelijk: oude radio’s. “Ik hou erg van muziek, vooral Nederlandstalig. Ik luister graag naar Radio Continu.

Maar tijdens het werk zing ik niet, er moet gewerkt worden!” Gerrie werkt al 10 jaar bij de Resaikelfabriek en kan dan ook precies opnoemen welke bak welke kleur heeft en voor welk afval het bestemd is. Gerrie houdt meer van de kleinere dingen en mag graag “priegelen” met een schroevendraaier. Het gebeurt helaas nog wel eens dat er een verdwijnt in de oud ijzer bak. Dat er wel eens wat mis gaat of wanneer je iets niet weet is niet erg. De collegialiteit is groot en men helpt elkaar. “Als iets niet lukt blijf ik proberen”, zegt Arnold. Wanneer Arnold er echt niet uit komt mag hij het apparaat weer terug doen in de bak. Dan is er altijd wel een andere collega die het eruit kan halen om te demonteren.

Zelfvertrouwen

Paul vindt het belangrijk om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. “Ik heb liever dat klanten hun materiaal hierheen brengen dan naar de milieustraat. Zo hebben wij werk voor de groep en kunnen we continu-

iteit in werkzaamheden aanbieden.” Daarnaast is het zo dat verschil in aangeboden apparaten maakt dat de groep uitgedaagd blijft door nieuwe artikelen te demonteren. Het correct scheiden van de gedemonteerde producten is de volgende belangrijke stap. Door verschillende hulpmiddelen en het bieden van structuur kan de groep zo zelfstandig mogelijk werken. Dat is waar de begeleiders van de Resaikelfabriek naar streven, zelfredzaamheid met als gevolg het vergroten van zelfvertrouwen. Op deze manier dragen we bij aan duurzaam ondernemen. De Resaikelfabriek is dus behalve een mooie dagbestedingsplek ook nog eens goed voor het milieu. Tenslotte staat bij Cosis duurzaamheid hoog in het vaandel. Maar zorg staat op nummer één.

**RESAIKEL
FABRIEK**
#METZORGGEMAAKT

Geraldien en haar hulphond

Op het terrein van de Waringin, woont Geraldien met haar hulphond Emma. Hoe enthousiast Emma is, zo blij is ook Geraldien met haar aanwezigheid. Dat dit nogal moeite heeft gekost vindt ze niet erg en ze vertelt hier graag over. "Ik wil graag dat dit artikel er komt zodat ik anderen advies zou kunnen geven", vertelt Geraldien.

Eigen acties inzetten voor aanschaf hulphond

Om haar doel te behalen, wonen zonder 24-uurs begeleiding, is Geraldien zelf op onderzoek gegaan naar de beste hulp hierbij. Ze kwam uit bij een psychiatrische hulphond. Voordat deze er kwam moest Geraldien nogal wat obstakels overwinnen. Een vergoeding is er namelijk nog niet en de gemeente stond sceptisch tegenover haar plannen. Nu gaat GERALDIEN

niet bij de pakken neer zitten en ze organiseerde een kerstmarkt. De opbrengst ging in een potje en daar deed het stimuleringsfonds van Cosis nog wat bij. Door de gemeente na veel gesprekken toch te overtuigen waren zij bereid het resterende bedrag aan te vullen. "Het is toch een investering? Doordat ik straks minder begeleiding nodig heb verdient zich dat wel weer terug", zegt Geraldien.

Gerichte zoektocht naar geschikte hond

Door stichting Vom Falorie is samen gekeken welke hond het beste bij haar past. Vervolgens wordt er gekeken naar de hulpvraag van Geraldien en wordt daar de training op aangepast. "Bij mij is het hollen en eigenlijk niet stilstaan, Emma helpt mij af te remmen, ik ga maar door. Zo gaat ze bijvoorbeeld letterlijk bovenop mijn schone was liggen als ik deze aan het opvouwen ben." Daarnaast moet Emma gaan helpen bij het naar bed gaan. Zo zou het niet meer nodig zijn dat de nachtdienst dit tegen Geraldien

moet zeggen en kan ze het dus prima af zonder 24 uren begeleiding.

Een goed koppel

Sinds drie maanden is Emma nu bij Geraldien. Dit vond ze in het begin wel spannend. Gelukkig kan Geraldien elke dag terug vallen op de hulp van Vom Falorie. Door laagdrempelig in contact te zijn kan Geraldien haar onzekerheden bespreken. "Emma is een spiegel voor mij, als ik onzeker ben wordt zij dat ook. Dat moet niet, ik wil dat ze gelukkig is." Dat gaat steeds beter en ze leren elkaar beter kennen. Emma slaapt bij Geraldien naast haar bed en wanneer ze naar droomt maakt Emma haar wakker. "Ook relatief ik wanneer ze zo naast me ligt, dan denk ik vaak: waar maak ik me eigenlijk druk om?"

Wat Geraldien het fijnste vindt aan Emma is dat ze altijd blij is. "Het voelt als onvoorwaardelijk. Samen tegen de rest." Dat gunt ze iedereen.

NIEUWS!

Voorzitterswissel

Al vanaf 2002 hanteerde Joke Hartman, verwant, de voorzittershamer van de cliëntenraad vergadering van de Robaard in Hoogeveen. Het werd dus hoog tijd voor een voorzitterswissel. Annemiek, cliënte bij de Robaard, heeft de voorzittersrol van Joke overgenomen. Chapeau en dank aan Joke voor haar jarenlange inzet voor de Robaard cliënten en aan Annemiek veel succes in haar nieuwe rol gewenst.

Giga G-festival 2020

Op 28 mei 2020 vindt het jaarlijkse GigaG festival plaats in Pesse (Drenthe). Het festival wordt georganiseerd voor alle mensen uit het noorden met een beperking. Diverse Nederlandstalige artiesten treden op waaronder Henk Harders, Lucas en Gea, de Dikdackers, Esmée Smit en René Karst. De hoofdact wordt dit jaar verzorgd door Jan Smit.

Er is voldoende ruimte voor rolstoelers of om aan een tafel te zitten. Uitstappen voor de deur is mogelijk. De kaartverkoop is al gestart. [Meer informatie op www.gigafestival.nl](http://www.gigafestival.nl).

Werkconferentie geslaagd!

In november 2019 vond de conferentie 'van leerplicht naar leerrecht' plaats in de Health Hub in Roden. In deze inspirerende omgeving en met hulp van de Hanze Ontwerp Fabriek spraken medewerkers uit de sector Kind, Jeugd en Gezin met ouders, gemeenten, onderwijs, leerplichtambtenaren, collega-zorginstellingen, zorgkantoren en landelijke partijen (o.a. VWS). Centrale vraag: hoe kunnen we beter samenwerken zodat elk kind zich kan ontwikkelen.

Samen met de Hanze Ontwerp Fabriek, LECSO (Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs), Marc Dullaert (oprichter van Kidsrights én de eerste kinderombudsman), Bart van Kessel (Gedragswerk en tevens dagvoorzitter) spreken we regelmatig over het verder helpen van de opbrengst. Ook in de huidige gesprekken met de gemeenten blijft dit een belangrijk punt van aandacht. Er zijn contacten gelegd en verstevigd, waardoor dit zowel op regionaal maar ook op landelijk niveau zijn vervolg krijgt. De afbeelding geeft aan hoe een kind vanuit samenwerking blij, zelfstandig en gelukkig tot ontwikkeling kan komen: 'samen schouders eronder'.

Wet Zorg en Dwang in praktijk

“Het is een doelgroep die vaak tussen wal en schip dreigt te vallen. We waren bij Cosis niet erg ingericht op een groep die vraagt om zeer nabije begeleiding. Een groep met de hoogste ZZP vanwege moeilijk verstaanbaar gedrag. En vaak een creatieve, flexibele benadering nodig heeft. Op het terrein van Visio in Vries vonden we de geschikte voorziening om ook deze doelgroep te begeleiden.”

Werken met een hoge mate van flexibiliteit en creativiteit

In twee geschakelde woningen op het terrein van Visio in Vries wonen sinds 2018 acht jong volwassenen. De zorg intensieve groep van Cosis Expertisecentrum Kind Jeugd en Gezin Vries heeft dagelijks baat bij de erf gebonden zorg en overzichtelijke omgeving.

Tietsia Mekkering is teamcoördinator van EC KJG Vries. Al jaren werd gezocht naar een locatie voor deze doelgroep die een speciaal plekje in haar hart heeft. Tietsia: “In de kinderdagcentra (KDC’s) kom je veel kinderen tegen die veel zorg vragen en moeilijk verstaanbaar gedrag tonen. Ze worden vaak niet aardig gevonden omdat ze regelmatig schreeuwen en slaan. Na hun 18e maken ouders vaak de keuze voor andere organisaties. Dit omdat zowel binnen wonen

als dagbesteding de ingewikkelde zorgvraag als moeilijk te beantwoorden werd gezien. Ik vroeg me af: Hoe kan het dat ze wel tot hun 18e bij ons kunnen zijn en dat je daarna zegt dat ze niet meer tot onze doelgroep behoren?!”

Geschikte locatie bieden

Tietsia: “Ik werkte aan de Chopinlaan in Groningen en daar boden we wel wonen en dagbesteding voor deze groep. Maar hoe goed bedoeld ook, het gebouw is eigenlijk niet geschikt voor hen. Het gebouw telt enkele verdiepingen, is onoverzichtelijk, je kunt er verdwalen en zelfs plots buiten op straat staan waar auto’s en fietsen langs razen. Met enkele mensen hebben we er hard aan gewerkt om een betere situatie te

Serius en toch kritisch omgaan met de naderende nieuwe Wet Zorg en Dwang.

vinden. Bij die zoektocht werden we bij Visio in Vries enthousiast over de ruime geschakelde woningen zonder verdiepingen, op een veilig en ruim terrein.

Nu, anderhalf jaar na de start, kunnen we gerust stellen dat we een goed antwoord hebben gevonden op de bijzondere hulpvraag van de doelgroep. Het EC KJG Vries zit vol met acht jonge volwassenen in de leeftijd van 15 tot 25 jaar, verdeeld over twee huizen. Met de toegekende groepsmeezorg bieden we begeleiding van 1 op 2. Eindelijk lijken we ook een oplossing te hebben gevonden voor een moeilijk begrepen groep. Een groep waarvan we snel zeggen: die hoort thuis in de intramurale zorg."

Pionieren

"Ervaring elders in de organisatie met deze jongvolwassen doelgroep was er niet. In de beginfase was het dus enigszins pionieren. Het hele team sprak af een hoge mate van flexibiliteit mee te nemen. En maar te zien waar je tegenaan loopt. Die instelling hanteren we nog altijd waardoor we veerkrachtig blijven. Je moet met deze groep voortdurend alert zijn en snel kunnen schakelen. Ook al is er veel structuur in de dagelijkse omgang en werkzaamheden, je moet er voor waken om daar niet in vast te komen zitten met elkaar. Het is erfgebonden zorg. Dat betekent dat je overdag het gewone voorspelbare leven leeft. Opstaan, verzor-

ging, ontbijten, huishoudelijk werk, iedereen in zijn eigen mate en naar eigen mogelijkheden. Naar de winkel voor eten, veel naar buiten en zo nu en dan een activiteit zoals muziek. Een paar bewoners sluiten heel binnenkort aan bij de dagbesteding bij Visio, maar over het algemeen worden onze dagen zinvol besteed. Het vooropgestelde doel een goed antwoord te geven op de gecompliceerde hulpvraag is voor een groot deel behaald."

Zeer betrokken ouders

"Bij deze doelgroep zijn ouders vaak intensief en emotioneel betrokken. Zonder hun betrokkenheid zouden we ons werk niet kunnen doen. De eerste overdracht deden we bij de mensen thuis, op een zo warm mogelijke manier. Geen vragenlijstjes afwerken, maar in gesprek om de cliënt al zo goed mogelijk te leren kennen en te zien welke rol hij of zij in het gezin speelt. Ouders zijn welkom op de locatie en hebben een sleutel van de voordeur. We hanteren volledige openheid. Dat schept over en weer vertrouwen en we hebben met de ouders dan ook een uitstekend contact."

Wet Zorg en Dwang

"In 2020 komt de wet Zorg en Dwang er aan. De wet regelt het toepassen van onvrijwillige

zorg (zorg waar de cliënt niet mee instemt of zich tegen verzet). Deze wet bevat veel items waar wij in de begeleiding mee te maken hebben. We willen hier serieus, maar wel kritisch mee omgaan. Je moet jezelf steeds de vraag stellen:

"waar beperk ik iemand in, wie ben ik om dat te bepalen en is er sprake van ernstig nadeel?" Soms moet je in de begeleiding dus creatief en flexibel zijn.

Bij een van de bewoners werd vooraf gezegd dat er een hek voor de keuken moest komen in verband met de veiligheid. Dat doen we dan niet zomaar. Alle alternatieven worden onderzocht en als het echt niet anders kan, zul je het eens moeten worden over een bepaalde vorm van vrijheidsbeperking. Geen enkele vrijheid beperkende maatregel is voor altijd. We evalueren de maatregel, stellen bij of bouwen deze af waar mogelijk. Het maakt ons trots dat we bijvoorbeeld gedrag regulerende medicatie kunnen afbouwen; één van de doelstellingen voor de groepsmeezorg." Tietsia: "Ik ben zo blij dat we voor onze bewoners in Vries en voor hun familie een bevredigende oplossing konden vinden. Ik hoop dat deze bewoners oud met elkaar kunnen worden op een plek waar ze gelukkig kunnen zijn. En dat we nog meer plekken kunnen realiseren."

Ervaringsdeskundigheid LVB

Ervaringsdeskundigheid bij Cosis, binnen de GGz werken we hier al zo'n tien jaar mee, maar zou het ook iets voor mensen met een licht verstandelijke beperking kunnen zijn? Die vraag stelden een aantal medewerkers van de afdeling Kennis Kwaliteit en Onderzoek twee jaar geleden. De Raad van Bestuur gaf groen licht om dit te gaan onderzoeken, waarna een projectgroep werd opgericht. Deze projectgroep heeft allerlei informatie verzameld over ervaringsdeskundigheid lvb, onder andere bij organisaties die hier al ervaring mee hebben, zoals Cordaan en Amerpoort. Aan de hand van deze informatie is een visiestuk opgesteld van waaruit we nu gaan werken.

Ervaringsdeskundigen slaan brug

De kracht van ervaringsdeskundigheid zit hem in het feit dat ervaringsdeskundigen als geen ander weten wat cliënten ervaren en meemaken. Hoe het voelt om soms afhankelijk te zijn van anderen en niet de dingen te kunnen doen die je zou willen doen,

hoe het voelt als je geen grip lijkt te hebben op je leven. Daardoor kunnen ervaringsdeskundigen een brug slaan tussen cliënten en begeleiders en cliënten ondersteunen bij het weer grip krijgen. Zij kunnen als rolmodel fungeren door hun levensverhaal te vertellen en te laten zien dat je er met hulp weer bovenop kunt komen.

Training Samen Sterker

Ervaringen in het leven heeft iedereen, maar het vereist vaardigheden om die ervaringen te kunnen inzetten om anderen te adviseren en ondersteunen. Inmiddels hebben elf cliënten van Cosis met een licht verstandelijke beperking deze vaardigheden geleerd tijdens de training Samen Sterker van het LFB. Dit is een landelijke belangenorganisatie door en voor mensen met een verstandelijke beperking. De elf kandidaat-ervaringsdeskundigen hebben onder andere geleerd hoe ze zich op verschillende manieren kunnen presenteren, hoe ze hun levensverhaal kunnen vertellen en wat hun sterke punten en

De eerste groep geslaagde ervaringsdeskundigen LVB, Rob in de inzet maakt ook deel uit van de geslaagden. Middenachter staat Inge Koning, programmacoördinator ervaringsdeskundigheid LVB.

hun valkuilen zijn. Inmiddels hebben zij trots het diploma van de training in ontvangst genomen tijdens een zeer feestelijke uitreiking.

Gelijkwaardige ondersteuning

De ervaringsdeskundigen lvb worden ondersteund door twee coaches en een programma-coördinator/coach die tegelijk met hen de training Samen Sterker hebben gevolgd. Gelijkwaardigheid staat voorop, ervaringsdeskundigen en coaches werken samen als collega's. Inmiddels is een deel van de groep al een paar keer bij de Hanze Hogeschool geweest voor opdrachten met docenten en studenten. Daar spreken ze met elkaar over: 'Wat vind je prettig in hoe begeleiders met je omgaan en wat juist niet?' Ook zijn er contacten met het Alfa College en het Noorderpoort College. Binnen Cosis wordt er gewerkt aan samenwerking met onder andere opleidingsadviseurs en praktijkbegeleiders, Educatie en Training en de onderzoekscoördinatoren.

Vragen

Vragen over ervaringsdeskundigheid lvb? Stuur een mail naar Inge Koning; i.koning@cosis.nu.

Leerzame en waardevolle contacten met middelbaar beroepsonderwijs

Op pad met...

Albert Scholte

'Alles waarvoor ik sta, begint bij mijn ouders'

Albert Scholte is Programmaleider Digitale Zorg bij Cosis. Hij vertelt in zijn geboortedorp Smilde over technologie, zorg, maar vooral ook over de menselijke maat. "We kunnen steeds meer, maar mogen de mens hierin niet vergeten."

"Het is misschien een vreemde start voor een interview...". Albert glimlacht verontschuldigend. '...maar als je het wilt hebben over m'n drijfveren, dan moeten we beginnen op begraafplaats Kyllot. Albert, met z'n zwarte Stetson-hoed op, stopt bij het graf van zijn ouders: "Alles waar ik voor wil staan, begint bij hen."

Draagt elkanders lasten

Albert wijst op het zinnetje dat onderin de marmeren zerk is geslagen: 'Draagt elkanders lasten'. Albert: "Mijn vader was humanist, mijn moeder gelovig, en beiden gaven ze dit mij en mijn broer mee. Het is belangrijk dat je er voor elkaar bent. Zij hebben me laten zien hoe ze dat deden via bijvoorbeeld taallessen aan statushouders, het helpen van mensen die het minder hadden, workshops en activiteiten voor jongeren."

Z'n vader overleed op jonge leeftijd na een ziekteperiode. Albert kijkt positief terug op die periode: "De ziekte en het overlijden van mijn vader, was natuurlijk naar. Maar het bracht ons als gezin bij elkaar. We deden het samen: mijn ouders, m'n broer en ik. Toen ik veertien was, hielp ik in het huishouden, kookte regelmatig het eten en werd daarmee vroeg volwassen. Dit heb ik echter nooit als nadelig ervaren."

'Ik was geen nerd. Maar wel de jongen die als één van de eersten in het dorp een Commodore 64 op z'n kamer had'

Jeugdzorg

Na het behalen van zijn VWO-diploma koos Albert voor het hbo: jeugdwelzijnswerk: "Ik had het gevoel dat ik daar iets kon betekenen voor de ander." Daarna rondde hij cum laude een managementopleiding Zorg & Welzijn af. "Vond ik interessant: hoe geef je een organisatie zo vorm dat je de beste zorg kunt bieden?"

Van begeleider van pleeggezinnen switchte hij naar de beleidskant en ontwikkelde zich tot Hoofd Bedrijfsvoering. "Ik had plezier in het verbeteren van zorg. Maar de laatste jaren fuseerden de noordelijke bureaus jeugdzorg en draaide het om reorganisaties en bezuinigingen." Nadat zijn moeder in 2015 was overleden begon Albert na te denken over de vraag of hij nog wel deed waar hij gelukkig van werd. Albert: "In diezelfde periode vroeg Cosis mij of ik programmaleider Digitale Zorg wilde worden..."

Nieuwe technologie in de zorg

Hij heeft iets met techniek. Albert: "Ik was geen nerd hoor. Maar wel de jongen die als één van de eersten in het dorp een Commodore 64 had. Kwam het halve

dorp langs om PacMan te spelen. Die interesse in techniek heb ik gehouden. Vooral ook omdat technologie ontzettend kan bijdragen aan betere zorg. Dat wil ik graag aanjagen binnen Cosis, zoals bij een pilot rondom Virtual Reality. We ontwikkelen een agressieregulatie-training voor cliënten met een licht verstandelijke beperking. Via een VR-bril komen ze in levensechte situaties terecht. Een omgeving die op hen reageert. Zo leren ze emoties bij een ander te herkennen, maar ook hoe ze met die situaties kunnen omgaan. We zitten nog in de testfase, maar ik verwacht dat we al gauw de eerste behandelingen kunnen doen."

Albert: "Waar ik ook enthousiast van word zijn de Cosis Labs. Rondom een complexe vraag uit de praktijk breng je zorg, onderwijs, cliënten en bedrijfsleven bij elkaar om samen naar een innovatieve oplossing te zoeken. De Happy Hap was zo'n mooie innovatie. En het tweede Cosis Lab bracht een systeem met een weegschaal zonder cijfers voort. Cliënten die niet kunnen tellen kunnen hiermee toch zelfstandig een gerecht maken. Prachtig hoe je binnen vier dagen tot concrete toepassingen komt. Technologie biedt steeds meer mogelijkheden. Maar we moeten er ook mee leren werken en niet te snel willen. In al die technische ontwikkeling moeten we de mens niet vergeten. Vernieuwen gaat écht stapje voor stapje."

Cosis in Transitie 2020

Vanuit het samengaan van NOVO en Promens Care in 2018 is er een nieuwe Cosis visie op zorg ontstaan met een andere manier van werken. Deze manier van werken is beschreven in onze meerjarenstrategie 'De bedoeling'.

De bedoeling vraagt om een andere inrichting van onze organisatie waarbij de focus ligt op grip voor de cliënt en de medewerker, met minder bureaucratie en controle. We willen daarmee ook samenwerken, leren en delen van kennis stimuleren.

Een eerste stap is dat er begin dit jaar vier directeuren zijn aangesteld, namelijk een directeur Wonen (Rhea ter Laak), directeur KJG (Alinda Kloosterman), directeur CEC (Lieke Ruijgers) en directeur Ambulant (Michel Hovinga). Zij vallen rechtstreeks onder Raad van Bestuur. De transitie heeft ook gevolgen voor de hoofden gehad. Mogelijk is dit van toepassing op de locatie waar jouw verwant woont of werkt.

Met dit nieuwe elan in de organisatie gaan we het nieuwe decennium in om te bevorderen dat onze cliënten meer grip krijgen op het leven.

V.l.n.r. Alinda Kloosterman, Rhea ter Laak, Michel Hovinga, Lieke Ruijgers.

NUVER koffie, thee & anders

'Nuver koffie, thee en anders' wordt een WDL-locatie van Cosis (werken, dagbesteding en leren in het pand naast RoggeveldFietsen in Scheemda. Er vindt brede samenwerking plaats. Met hulp van subsidies voor de inrichting en inzet van vele mensen was de opening medio februari.

Bij koffiehuis 'Nuver' kan men terecht voor een kopje koffie of thee met een gebakje en een lichte lunch. Ook worden duurzame en stijlvolle woonaccessoires verkocht. Deze zijn gemaakt van overgebleven fietsmaterialen van RoggeveldFietsen.

Bij 'Nuver' werken mee-werkers (cliënten) in een beschermde werkomgeving, komen ze in contact met mensen zonder een beperking, kunnen ze hun talenten ontdekken en aan eigen kwaliteiten werken. 'Nuver' is hiermee een zichtbare plek in de maatschappij waar mensen kunnen ervaren hoe samenwerking tussen Cosis en een lokale ondernemer werkt. Er is ook veel verbinding met plaatselijke ondernemers zoals afname van gebak en andere artikelen.

De naam *Nuver*, Gronings voor 'mooi' is gekozen om het mooie van de mensen die er werken, de producten en het totale project te benoemen.

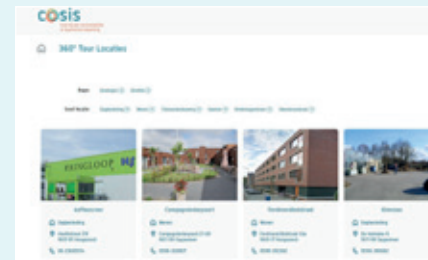
Om de inrichting van het pand te kunnen bekostigen zijn subsidies bij vele fondsen en stichtingen aangevraagd. Er is door velen gehoor gegeven aan het verzoek. Ook is er veel zelfwerkzaamheid ingezet (heel veel hulphanden).

Cosis@SameninCosis
In hartje #Coevorden werd zaterdagmiddag samen afgeteld voor de opening van de #expositie 'Onbeperkt Coevorden' bij galerie Kunst op Vijf. In de galerie lieten #cliënten van Cosis trots de eigen #kunstwerken zien. Lees meer via: [//bit.ly/2ui5nTW](https://bit.ly/2ui5nTW)
20 jan. 2020

Cosis@SameninCosis
Bij Cosis vinden we het belangrijk dat we #open en #transparant zijn. Met onze 360 graden #tours vatten we dit erg letterlijk op. Hiermee geven we iedereen die geïnteresseerd is in Cosis dekans om een kijkje binnen te nemen. Veel plezier met rondkijken: landing.cosistours.nu
23 jan. 2020

TanjaZ@TanjaZwiers Als antwoord op @VrijwilligerAZ
Wij bij @SameninCosis hebben een vrijwilligster van 90 jaar en daar zijn we enorm trots op! Nog steeds waardevol voor onze cliënten.
23 jan. 2020

Lees verder op cosis.nu

www.cosis.nu/alles-overcosis/verhalen-of-scan-de-qr-code

Bloggers van Cosis
Zijn hoofd slaat op hol.

Ervaringsdeskundigen LVB over pesten

Bloggers van Cosis
Een blik in de toekomst: Cosis 2025

Klachten? Blijf er niet mee rondlopen!

Een klacht kun je bespreken met de betrokkene(n) of leidinggevende. Kom je er samen niet uit? Of wil je om wat voor reden dan ook jouw klacht liever niet bespreken met begeleiding of leidinggevende? Dan kun je terecht bij onze interne klachtenfunctionaris Wemmy van Loobergen. Zij ondersteunt je als je een klacht wilt indienen. Wemmy is bereikbaar op 088 839 3217 of klachtenfunctionaris@cosis.nu. Als je iemand van buiten Cosis mee wilt laten denken, kun je ook een klacht indienen bij de onafhankelijke Interprovinciale Klachtencommissie IPKC. Op www.ipkc.nl kun je precies lezen wanneer en hoe je een klacht kunt indienen. Interprovinciale Klachtencommissie Groningen/Drenthe Postbus 30014, 9400 RA Assen, telefoon 06-30346998. Ook kun je op de website van de IPKC bij 'Contact' een klacht digitaal indienen.

Vertrouwenspersoon

Hiervoor zijn Jannetje Smith en Lout van der Velde bereikbaar. Jannetje Smith: 06 51 00 72 17 of e-mail j.smith@cosis.nu
Lout van der Velde: 06 51 01 39 43 of e-mail l.vandervelde@cosis.nu

Pronkt!

Jolieke maakt vrolijke kunst

Jolieke Langejan heeft als hobby schilderen. Ze verbeeldt haar eigen wereld in kleurrijke en fantasievolle schilderijen.

Een groot aantal van haar schilderijen zijn door haar vader André gebundeld in een boekje met de naam *Vader- Dochter*. De schilderijen van Jolieke worden in het boekje aangevuld met verhalen en gedichten van André. In het voorjaar van 2018 exposeerden zij in Galerie de Smederij in Sappemeer.

Deze rubriek geeft een podium aan cliënten om met trots een zelfgemaakt product te tonen. Suggesties mailen naar communicatie@cosis.nu